

MIT MOND A JÓS GÖMBJE A SZOCIÁLIS BIZTONSÁGI RENDSZER FENNTARTHATÓSÁGÁRÓL?

Szerző: **VEREBES Sára**, IV. évfolyam

Témavezető: **Dr. GÁBRITY MOLNÁR Irén** egyetemi tanár

Intézmény: Újvidéki Egyetem, Közgazdaságtudományi Kar, Szabadka
 Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium

A dolgozatban a jelenlegi szerbiai szociális biztonsági rendszer fenntarthatóságának néhány alapvető tényezője kerül górcső alá, és ehhez Zenta város lakossága szolgál információforrással. Az elemzés alapját a különböző élethelyzetben lévő és más-más szociális háttérrel bíró zentaiakkal készített mélyinterjúk képezik.

Az írás kitér az előregedés problémakörére, az aktív és passzív lakosság egyensúlyának felbomlására. A kutatás alapkérdése, mit lehet kezdeni a nyugdíjrendszerrel a demográfiai nyomás és a kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzet körülményei között? Hipotézisem: (1) a nyugdíjasok életszínvonala nem kielégítő, és magas a nyugdíjas kori szegénységi kockázat; (2) a társadalombiztosítás rendszerének legégetőbb problémája a pénzügyi fedezet hiánya.

A kutatás célja: a munkaerőpiac és a foglalkoztatott rétegek azon képességének vizsgálata, hogy mennyire képesek anyagi és szolidáris alapot szolgáltatni a szociális védőháló fenntartásához, esetleg bővítéséhez. Külön kérdéskört képez a Zenta községben fellelhető munkavállalási lehetőségek, illetve a helyi privatizációs folyamatok hatásainak szemrevételezése. Minden jel arra utal, hogy a gazdaság fejlesztéséhez a magánszektor és a termelő munkahelyek együttműködésére van szükség.

A vajdasági – beleértve a zentai népességszerkezetet is – születésszámok csökkenése mellett további gond a nagymértékű elvándorlás. A fiatalok körében a migráció főleg gazdasági és megélhetési indíttatású. Ha a szülőföldjükön továbbra is elhúzódik a kedvezőtlen karrierépítési lehetőség, visszatérésük bizonytalan.

A lakosság körében a szociális biztonsághoz és a hosszú távú megélhetéshez való hozzáállás meglehetősen pesszimista, ugyanis nem mernek sem az állam, sem a magánintézmények paternalizmusára hagyatkozni. A foglalkoztatottak az adott körülményekhez igazodnak, a munkanélküliek pedig, titkon reménykednek a helyzet javulásában.

Kulcsszavak: **előregedés, munkalehetőségek, elvándorlás, biztonság**

WHAT DOES THE FORTUNE-TELLER'S CRYSTAL BALL TELL US ABOUT THE SUSTAINABILITY OF THE SOCIAL SECURITY SYSTEM?

Author: **Sára VEREBES**, fourth-year student

Supervisor: **Irén GÁBRITY MOLNÁR**, PhD, university professor

Institution: University in Novi Sad, Faculty of Economics, Subotica
Hungarian College of Higher Education in Vojvodina

The present study focuses on the basic factors that determine the sustainability of the Serbian social security system. The main source of information is Senta's population. The basis of the analysis includes interviews conducted with local inhabitants who lead their lives under different circumstances and have different social statuses.

The study examines the problem of the white plague, the misbalance of the active and non-active population. The basic question of the research is how the pension system should be treated in the situation of demographic pressure and unfavourable conditions on the labour market. My hypothesis is: (1) pensioners' living standards are unsatisfactory and there is a high risk of poverty in the years of retirement; (2) the most urgent problem of the social insurance system is the lack of financial coverage.

The aim of the research is to examine the capacity of the labour market and the employed strata to grant material and solidaric basis for the maintenance and widening of the social safety net. The essay also focuses on the chances of getting a job in Senta and the local effects of the privatization process. I have come to the conclusion that economic development requires a well-functioning private sector and producing workplaces.

Besides the decline of the birth rate, extensive migration is the other danger that threatens the population structure of Vojvodina, and Senta, as well. The main motive for migration among young people is to earn their living. If the opportunities of building a career remain unfavourable in their motherland, they are probably not going to return.

People are rather pessimistic as far as social security and earning a living are considered, because they do not really trust either the state's paternalism, or the systems of private institutions. Those who are employed try to make the best of their actual circumstances; meanwhile, those who are unemployed are waiting and hoping for improvement in the near future.

Keywords: **white plague, chances of getting a job, migration, security**

ŠTA KAŽE VRAČEVA LOPTA O ODRŽIVOSTI SISTEMA SOCIJALNE SIGURNOSTI?

Autor: Šara VEREBEŠ, IV. godina studija

Mentor: Dr Iren GABRIĆ MOLNAR, univerzitetski profesor

Institucija: Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski fakultet Subotica

Kolegijum za visoko obrazovanje vojvodanskih Mađara

U radu analiziram osnovne faktore održivosti sistema socijalne sigurnosti. Stanovništvo Sente služi kao primarni izvor informacija o efikasnosti socijalne zaštite kod nas. Osnovu analize čine intervjui sa građanima različitim po životnim situacijama i socijalnom poreklu.

Rad se bavi i demografskim fenomenom smanjivanja stanovništva i problemom poremećene ravnoteže između radno aktivnog i neaktivnog stanovništva. Osnovno pitanje istraživanja je šta činiti sa sadašnjim penzionim sistemom u okolnostima demografskog pritiska i nepovoljnog stanja na tržištu rada? Moje hipoteze su sledeće: (1) životni standard penzionera je nezadovoljavajući, zbog čega beležimo visok rizik osiromašenja posle penzionisanja; (2) najveći problem sistema društvenog osiguranja je nedostatak finansijskog pokrića.

Cilj istraživanja je da se ispita tržište rada i sposobnost zaposlenih slojeva da obezbede materijalnu i solidarnu osnovu za održavanje i širenje socijalne zaštitne mreže. Kao poseban krug pitanja razmatram mogućnosti zapošljavanja u opštini Senta, odnosno lokalne efekte procesa privatizacije. Sve okolnosti ukazuju na to da je za privredni razvoj potreban funkcionalan privatni sektor i povećanje proizvodnih radnih mesta.

U promeni strukture stanovništva u Vojvodini – kao i u opštini Senta – pored smanjivanja broja novorođenčadi preti i masovna emigracija. Među mladima motivi emigracije su uglavnom ekonomske i egzistencijalne prirode. Ako u Vojvodini i dalje budu izražene nepovoljne privredne tendencije, verovatnoća njihovog povratka u domovinu je mala.

Stavovi stanovništva vezani za socijalnu sigurnost i dugoročno preživljavanje su dosta pesimistični, pošto nemaju poverenje ni u paternalizam države, ni u institucije privatnog osiguranja. Zaposleni pokušavaju da izvuku ono što mogu u datim okolnostima, a nezaposleni su u iščekivanju i nadaju se brzom oporavku stanja u društvu.

Ključne reči: starenje stanovništva, mogućnosti zapošljavanja, emigracija, socijalna sigurnost